

İLKOKUL, ORTAOKUL VE LİSELERDE GÖREV YAPMAKTA OLAN ÖĞRETMENLERİN POLİTİK BECERİ DÜZEYLERİ

Hüseyin ASLAN*, Varol PEKTAŞ**

Özet

Bu araştırmada öğretmenlerin politik becerilerinin ne düzeyde olduğu öğrenilmeye çalışılmıştır ve öğretmen görüşleri doğrultusunda analiz edilmiştir. Araştırmaya Ankara ili, Mamak ilçesinde toplam 12 ilkokul, ortaokul ve liselerde halen görevini sürdüren 225 öğretmen katılmıştır. Veriler Ferris ve diğerlerince (2005) geliştirilen, Özdemir ve Gören (2015) tarafından da Türkçe formunun uygunluk çalışması yapılan "Politik Beceri Envanteri (PBE)" kullanılarak toplanmıştır. Toplanan veriler SPSS programına yüklenerek çözümlenmiştir. Analiz sonucu öğretmenlerin politik becerilerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin en yüksek politik becerileri "samimi görünme" boyutunda ortaya çıkmıştır. Buna karşın öğretmenlerin politik becerileri arasında en düşük ortalama "ilişki ağı kurabilme becerisi"nde saptanmıştır. Ortalama puanları değerlendirildiğinde erkek öğretmenlerin, kadın öğretmenlere göre istatistiksel olarak daha yüksek düzeyde politik beceriye sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin politik beceri düzeylerinde medeni durum, öğrenim durumları, çalıştıkları okul türü ve kıdem değişkenlerinin anlamlı farklılık oluşturmadığı ve benzer düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öneri olarak öğretmenlerin ilişki ağı kurabilme becerisinin düşük olmasının nedenleri konusunda nitel bir araştırma yapılabilir.

Anahtar kelimeler: Politika, politik davranış, politik beceri, öğretmen

POLITICAL SKILL LEVELS of TEACHERS WORKING at PRIMARY, SECONDARY and HIGH SCHOOLS

Abstract

In this study, it was tried to find out the level of the teachers' political skills and analyzed according to the teachers' opinions. A total of 225 teachers attended the research in 12 primary, secondary and high schools in the province of Mamak, Ankara. The data were collected by Özdemir and Gören (2015), developed by Ferris et al. (2005), using the "Political Skill Inventory (PBE)" in which the conformity study of the Turkish form was made. The collected data were analyzed by downloading to the SPSS program. The analysis has resulted in the result that the political skills of the final teachers are moderate. Teachers' highest political competencies have emerged in the dimension of "looking sincerely". On the contrary, the lowest average "skill of establishing a relationship" among the teachers' political skills was determined. When the average scores were evaluated, it was seen that male teachers had statistically higher level of political skill than female teachers. Also, it was determined that the teachers' political skill level

* Yrd. Doç. Dr. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye, huseyarslan@yahoo.com

** Öğretmen, Çankaya İlkokulu, Ankara, Türkiye, varol-pektas@hotmail.com

Hüseyin ASLAN, Varol PEKTAŞ

did not show any significant difference and similar level of marital status, education status, school type and seniority variables. As a recommendation; A qualitative research can be done on the reasons why the teachers' ability to establish a network of relationships is low.

Key Words: Politics, political behavior, political skill, teacher

GİRİŞ

Öğretmenlik mesleğini yerine getiren öğretmenlerin mesleklerinin gereğini daha iyi yapabilmeleri ve nitelikli hizmet sunabilmeleri, bu görevi yerine getiren öğretmenlerin güçlerinin farkında olmaları ve bunun anlamını, önemini kavramaları ile olasıdır.

Günümüz dünyasının her alanında belirgin şekilde kendini gösteren politikleşme nedeniyle, örgütsel yaşamda öğretmenlerin de kendi istek ve beklentilerini karşılamak için sınırlı kaynakları elde etmek ve toplum yararına kullanmak amacıyla politik sürece açık olması gerekir. Öğretmenlerin planladıkları işleri başarıya ulaştırabilmeleri, bu politik süreç içerisinde sergileyebilecekleri politik davranışları başarılı bir şekilde yürütme becerileriyle olasıdır. Öğretmenlerin kendisinde var olan politik becerileri, bu süreçteki başarılarının ya da başarısızlıklarının belirleyicisi gibi görünmektedir. Bu kapsamda öğretmenlerin politik becerilerinin incelenerek açığa çıkartılması önemli görülmektedir.

Politikayı; bireylerin veya grupların belirledikleri ya da başkalarınınca belirlenen amaçlara, hedeflere ulaşabilmek için izleyecekleri yollar olarak tanımlayabiliriz. Çam'a (1975) göre politika sözcüğü İngilizce "politics" ve "policy"den gelmektedir. Böyle olunca da farklı anlamlar içermektedir. Glazer'e (1999) göre politics; değişimi sağlamak için güç kullanmayı yöntem olarak seçer ve bu yolla ilkeleri belirleyebilir, yasaları çıkartabilir ya da bunları engelleyici güç kullanabilir. Çam'a (1975) göre policy, belirlenen hedeflere ulaşmak için davranışlar üzerinde belirleyici olan değerler bütünüdür.

Politik davranış; kişisel amaçlara ulaşmak için başkasının davranışlarını etkileme süreçleridir. Politik davranış da güç kavramı gibi; politik bilim, uluslararası ilişkiler, sosyoloji alanlarında incelendiği gibi endüstri/örgüt psikolojisi alanında da incelenmektedir. Örgütsel politika, güç elde etme amacıyla yapılan ve bir kişinin veya grubun kendine hizmet eden bir olgudur. Toplumsal kültüre ve örgüt kültürüne göre farklılaşmakla birlikte genellikle etik olmayan veya örgüt için işlevsel olmayan davranışlar içerdiğinden-temkinli yaklaşılan bir konudur. Çalışanla birlikte örgütün amaç ve çıkarlarına hizmet eden imaj oluşturma, talepte bulunma, pazarlık, koalisyon oluşturma gibi davranışlar ile görüldüğü gibi bilgi saklama, adam kayırma, başkasını gözden düşürme, işi engelleme, yalan söyleme gibi davranışlar halinde de görülebilir (Riggio, 2014). Robbins ve Judge (2013) politik davranış, çalışanın resmi rolünün bir parçası olarak görülmeyen ancak onu etkileyen veya etkilemeye çalışan, örgüt içerisinde avantajların ve dezavantajların dağıtımına ilişkin etkinliklerden oluşan bir süreç diye tanımlanmaktadır.

Özdemir ve Gören'e (2016) göre politik beceri; öğretmenlerin sergiledikleri politik davranışların, beklenen sonuca ulaşması politik beceri ile ilişkilidir.

Politik becerinin bilişsel, duygusal ve davranışsal yönleri vardır ve sosyal yetkinliklerin kapsamlı bir modelini oluşturur (Ferris vd. 2007:295-300).

Özdemir ve Gören'in (2016) yapmış oldukları çalışmada Ferris ve diğerlerinden (2005) yapmış oldukları alıntıya göre, politik beceri düzeyi yüksek iş görenler, iş yerindeki oluşumlara uyum sağlayabilmekte, davranışlarıyla diğer çalışanların güvenlerini kazanabilmekte ve onları etkisi altına alarak kontrol edebilmektedir. Sahip oldukları bu beceriyi açık ve belirgin davranışlar sergilemekten çok, diğerlerine hissettirmeden gerçekleştirmektedirler.

Politik beceri dört temel boyuttan oluşmaktadır. Bunlar sosyal zeka, kişilerarası etki, ilişki ağı kurma becerisi ve samimi görünmedir. Politik becerisi sosyal zekaya göre yüksek çalışanlar, iyi gözlem yapabilmekte farklı sosyal ortamlara çabuk uyum sağlayabilmektedirler. Bu kapsamdaki kişilerin sezgi güçleri de yüksek düzeydedir, her türlü ortamı iyi okuyabilirler ve kişilerarası ilişkileri iyi okurlar. Kişilerarası etkide ise, bu gücü yüksek çalışanlar, kurumlarındaki çalışanlar üzerinde yüksek etki gösterme yeteneğine sahiptirler ve bu kişiler, başkalarının davranışlarını belli bir yönde etkileyebilmektedirler. Politik becerinin ilişki ağı kurma becerisinde ise, bu beceriye sahip kişiler, arkadaşlıkları çok kolay edinebilmekte ve bu arkadaşlıklarıyla amaçlara yönelik olarak örgüt içi işbirliğine gidip, birlikte hareket edebilmektedirler. Samimi görünme boyutunda ise, bu becerisi yüksek kişiler başkaları tarafından güvenilir, dürüst, içten ve söylediğiyle yaptığı bir olan, erdemli biri olarak görülmektedirler. Politik beceride samimi görünme, başkalarını istenilen yönde etkileme açısından büyük öneme sahiptir. Kötü niyet hissedildiğinde bu kişiler, becerilerinden kaynaklanan başkalarını etkileme gücünü ellerinden yitireceklerdir. (Özdemir ve Gören, 2016; Atay, 2010; Blass ve Ferris, 2007; Ferris ve diğerleri, 2005).

İlgili yazın taramalarında, politik beceri ile ilgili deneysel çalışmaların daha çok, özel sektör ve kamunun eğitim dışındaki örgütlerinde yoğunlaştığı görülmektedir (Cingöz, 2013; Treadway ve diğerleri, 2007; Ahearn ve di, 2004). Eğitim örgütlerinde öğretmenlerin politik becerilerine dair yapılan çalışmalar ise çok azdır (Taliadorou ve Pashiardis, 2012; Özdemir ve Gören, 2016). Bu çalışmamızda, ilkökul, ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan öğretmenlerin politik becerilerine yoğunlaşmıştır. Yapılan bu çalışmayla birlikte öğretmenlerin politik becerilerinin ortaya çıkarılmasına dair bundan sonraki alan yazında yapılacak çalışmalara da katkı sunulabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmada ilkökul, ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan öğretmenlerin politik becerileri incelenmiş ve analiz edilmiştir.

Okulların en önemli çıktısı öğrencilerdir ve bu çıktılarının başarısı çeşitli faktörlerin etkisi olmakla beraber en önemlisi öğretmenlerdir. Doğal olarak öğretmenlerden beklentiler de yüksek düzeyde olacaktır. Bu yüksek beklentiye öğretmenlerin ne oranda karşılık verebileceği ve olaylar karşısındaki hazır

bulunuşluk durumlarının da araştırılması gerekir. Öğretmenler üzerinde yapılan akademik araştırmalar son yıllarda artış göstermektedir. Özdemir ve Gören'e (2016) göre; okulun genel ikliminden bağımsız olarak öğretmen özelliklerinin incelenmesi tek başına davranışlarını ve performanslarını anlamakta yetersiz kalabilir. Her şeyin politikleştiği bir alanda öğretmen davranışlarının birçok belirleyicisi olabilir. Bu davranış, içinde bulunduğu kurum kültürü, iklimi ve çevre faktörlerine göre farklılık ve değişkenlik gösterebilir. Bu etmenlerin göz önüne alınarak, son yıllarda yapılan öğretmen üzerindeki araştırmalara, öğretmen davranışlarının politikleşen yapı içerisinde varlık gösterebilme becerilerinin de eklenmesi ve incelenmesi, bu alandaki bir boşluğu dolduracağı söylenebilir.

Araştırmanın problemi

İlkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenlerin politik beceriye ilişkin görüşleri ne düzeydedir?

Araştırmanın alt problemleri

1. Öğretmenlerin politik beceriye ilişkin görüşleri nasıldır?
2. Öğretmenlerin; cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim, çalıştığı okul türü, mesleki kıdem, değişkenlerine göre politik becerileri anlamlı farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın amacı

Bu araştırma, Ankara ili, Mamak ilçesinde halen görevini sürdürmekte olan ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin politik beceri düzeylerini açığa çıkarmayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın önemi

Günümüzde politikleşmeyen alan yok gibidir. Her kurumda olduğu gibi eğitim kurumlarında da politik yapılaşma ve bu yapılaşmanın bakış açısıyla yürütülmeye çalışılan eğitim hizmetleri bulunmaktadır. Birer eğitim çalışanları olan eğitim örgütü üyeleri öğretmenler, politikleşen bu yapı içerisinde hizmetlerini yürütmek zorundadırlar. Özellikle eğitim örgütlerinde liyakati esas almadan yönetici atamalarının iktidar gücünün politik eğilimleri doğrultusunda gerçekleştirilmesi, birer eğitim çalışanı olan öğretmenin işini daha da zorlaştırdığı söylenebilir. Ama bir şekilde öğretmenler bağlı oldukları hizmetleri de yürütmek zorundadırlar. Oluşan bu farklı koşullar karşısında öğretmenler işlerinin gereğini yerine getirebilmek için davranışlarında bir takım değişikliğe gitmek ve bunu iyi yönetmek durumundadırlar. İçinde oldukları bu açmaz karşısında karşılıklı olarak çıkarılacak güçlükleri de ancak politik davranış sergileyerek, kendilerinde

var olan politik becerileriyle aşabilirler. Bu anlamda öğretmenlerin politik becerinin hangi düzeyde olduğu da önem kazanmaktadır ve araştırılması gereken bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.

İlgili yazın taramalarında, politik beceri ile ilgili deneysel çalışmaların daha çok, özel sektör ve kamunun eğitim dışındaki örgütlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Eğitim iş kolunda öğretmenler ve yöneticiler üzerinde yapılan çalışmalar ise çok azdır. Bu çalışmamızda, ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan öğretmenlerin politik becerilerine yoğunlaşmıştır. Yapılan bu çalışmayla birlikte öğretmenlerin politik becerilerinin ortaya çıkarılmasına dair bundan sonraki alan yazında yapılacak çalışmalara da katkı sunabileceği düşünülmektedir.

Sayıtlar

Öğretmenlerin politik becerilerini ortaya çıkarmaya dair yapılan bu araştırmada katılımcıların, kendilerine dağıtılan politik beceri anketindeki sorulara içtenlikle cevap verdiği kabul edilmektedir.

Sınırlılıklar

Öğretmenlerin politik becerilerini ortaya çıkarmak için yapılan bu çalışma, 2016-2017 eğitim öğretim yılının birinci döneminde yapılmıştır. Araştırma, Ankara ili Mamak ilçesindeki toplam 12 ilkokul, ortaokul ve liselerde halen görevini sürdüren 225 öğretmenin gönüllü katılımı ile geliştirilmiştir. Araştırma, geliştirilen anketlerle elde edilen veriler ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Öğretmenlerin politik beceri düzeylerini açıklamayı amaçlayan bu çalışma, tarama modelinde desenlenmiştir. Tarama modeli olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, tutumların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye ve açıklamaya çalışan araştırmalarda kullanılır (Kaptan, 1973; Balcı, 2005). Öğretmenlerin politik beceri düzeylerini belirlemeye yönelik bu araştırma verileri nicel bir yaklaşımla çözümlenmiştir.

Evren

Karasar'a (2004: 110) göre biri genel evren diğeri ise çalışma evreni olmak üzere iki tür evren vardır. Genel evren araştırma sonuçlarının genellenmek istendiği birimler bütünüdür. Yani herhangi bir araştırma kapsamına giren obje, olgu, olay ve bireylerin tümüne evren denilmektedir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004: 31). Araştırmanın evrenini Ankara ili Mamak ilçesindeki ilkokul, ortaokul ve liselerde halen görev yapmakta olan öğretmenler oluşturmaktadır.

Örneklem

Örneklem, üzerinde çalışma yapılan aynı zamanda evreni temsil kabiliyeti olan kümedir. Araştırmanın örnekleme olasılık dışı örnekleme türlerinden olan amaçsal örnekleme göre belirlenecektir. Yargısal örnekleme de denen amaçsal örneklemede araştırmacı kimlerin seçileceği konusunda kendi yargısını kullanır ve araştırmanın amacına en uygun olanları örnekleme alır (Balci, 2005: 90). Bu araştırmanın örneklemini, 2016-2017 eğitim öğretim yılının birinci döneminde belirlenen, Ankara ili Mamak ilçesindeki toplam 12 ilkököl, ortaokul ve liselerde halen görevini sürdüren ve araştırmaya gönüllü katılan 225 öğretmen oluşturmaktadır.

Katılımcıların sayı ve oranları

Tablo 1’de katılımcıların cinsiyet değişkenine göre frekans ve yüzdelerine ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 1. Cinsiyete ilişkin bulgular

Cinsiyet	N	Yüzde	Geçerli yüzde	Yığılmalı yüzde
Kadın	169	75,1	75,1	75,1
Erkek	56	24,9	24,9	100
Toplam	225	100		

Tablo 1’den de izlenebileceği gibi katılımcıların 169’u kadın (%75,1) geri kalan 56’sı ise erkektir (%24,9). Bu verilerden de katılımcıların çoğunluğunu kadın öğretmenler oluşturmaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların medeni durum değişkenine ilişkin bulgular

Medeni Durum	N	Yüzde
Evli	187	83,1
Bekâr	38	16,9
Toplam	225	100

Tablo 2’de de görüldüğü gibi katılımcıların 187’si evli (%83,1), geri kalan 38’i ise bekârdır (%16,9). Bu duruma göre araştırmaya katılanların büyük bir kısmının evli öğretmenler oluşturmaktadır.

Tablo 3’te katılımcıların eğitim durumu değişkenine göre frekans ve yüzdeleri sunulmuştur.

Tablo 3. Katılımcıların eğitim durumu değişkenine ilişkin bulgular

Eğitim durumu	N	Yüzde
Lisans	189	84
Lisansüstü	36	16
Toplam	225	100

Tablo 3'ten de izleneceği gibi katılımcıların 189'u lisans (%84,0), geriye kalan 36 katılımcı ise lisansüstü mezundur (%16,0). Araştırmaya katılan öğretmenlerin çok büyük oranı lisans mezundur.

Tablo 4'te katılımcıların çalıştıkları okul türüne göre frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 4. Okul türü değişkenine ilişkin bulgular

Okul türü	N	Yüzde
İlkokul	59	26,2
Ortaokul	109	48,4
Lise	57	25,3
Toplam	225	100

Tablo 4'ten de izleneceği gibi katılımcıların 59'u ilkokul (%26,2), 109'u ortaokul (%48,4) ve 57'si de liselerde (%25,3) görev yapmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin en çoğu ortaokulda görev yapmaktadır.

Tablo 5'de katılımcıların kıdem durumu değişkenine göre frekans ve yüzdeleri verilmiştir.

Tablo 5. Kıdem durumu değişkenine ilişkin bulgular

Kıdem	N	Yüzde
1-5 yıl	40	17,8
6-10 yıl	52	23,1
11-15 yıl	36	16,0
16-20 yıl	50	22,2
21 ve üzeri	47	20,9
Toplam	225	100

Tablo 5'den de görüldüğü gibi katılımcıların 40'ı 1-5 yıl (%17,8), 52'si 6-10 yıl (%23,1), 36'sı 11-15 yıl (%16,0), 50'si 16-20 yıl (%22,2) ve 47'si 21-üzeri yıl (%20,9) mesleki kıdeme sahiptir.

Verilerin toplanması

Araştırma için Ankara ili, Mamak ilçesinde toplam 12 ilkokul, ortaokul ve liselerde halen görevini sürdüren 225 öğretmene ulaşılmıştır. Araştırmada elde edilecek olan veriler Ferris ve diğerlerince (2005) geliştirilen, Özdemir ve Gören (2015) tarafından Türkçe formunun uygunluk çalışması yapılan "Politik Beceri Envanteri (PBE)" kullanılarak toplanmıştır.

Veri toplama araçları

Veri toplama aracı olarak kullanılan Ferris ve diğerleri (2005) tarafından geliştirilen “Politik Beceri Envanteri” Özdemir ve Gören (2015) tarafından Türkçeye uyarlanmış, Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışmaları yapılmıştır. PBE'nin Türkçe formunun uygunluk çalışmasını yapan Özdemir ve Gören'den gerekli izin alınmış ve öğretmenlerin politik becerilerinin ortaya çıkarılmasına dair yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

Verilerin analizi

Veri toplama aracı olan PBE anketi okul müdürlerinin izni alınarak, öğretmenlerin uygun oldukları saatlerde öğretmenlerle iletişime geçen araştırmacılar tarafından öğretmenlere bizzat uygulanmıştır. Öğretmenlerin gönüllü olarak katılım gösterdiği araştırmanın verileri Eylül-Ekim/2016 yılında toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler veri toplama aracını ortalama 10 dakikada doldurmuşlardır. Veriler bilgisayar ortamında SPSS programı uygulanarak analiz edilmiştir. Araştırmada öğretmenlerden veri toplama aracıyla elde edilen veriler çeşitli analizlerle çözümlenmiştir. Yapılan analizler; aritmetik ortalama, standart sapma ve yüzdelik değer gibi betimsel istatistiklerin yanı sıra t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) dır. Verilerin analizi öncesinde sorunları saptamaya yönelik uç değer ve kayıp veri analizleri yapılmış, ortaya çıkarılan sorunlar giderilmiştir. Normallik ve eş varyanslılık analizleri de yapılarak verilerin çok değişkenli analize uygunluğunu denetlenmiştir. Varyans-kovaryans matrislerinden yararlanılarak Eşvaryanslılığın incelenmesi yapılmıştır. Saçılma diagramı ile data setinin normalliği incelenmiştir. Saçılma diyagramında araştırma değişkenleri elips şeklinde bir dağılım göstermiştir. Bunun sonucunda data setinin dağılımının normal olduğu ve doğrusallık özellikleri taşıdığı görülmüştür. Bunların sonucunda araştırma verilerinin çok değişkenli analize uygun olduğu görülmüştür.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracının güvenilirliği Cronbach alfa katsayısı ile incelenmiş olup, sonuç Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Güvenirlilik

Cronbach's Alpha	Madde sayısı
,927	18

Tablo 7'den de izlenebileceği gibi Cronbach alfa değeri. 93'dür. Bu sonuca göre veri toplama aracı yüksek düzeyde güvenilirlerdir.

BULGULAR**Katılımcıların politik beceri aritmetik ortalama ile standart sapma puan değerleri**

Katılımcıların politik beceriye ilişkin görüşleri, Politik Beceri Envanterinin (PBE) alt boyutlarında aritmetik ortalama ile hesaplanmış olup, sonuçlar Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Aritmetik ortalama ile standart sapma puan değerleri

Ölçek PBE	N	Min	Max	Ortalama	ss
Politik yeti (tümü)	225	2,28	7,00	4,4948	,98645
İlişki	225	1,17	7,00	3,9089	1,21793
Samimi	225	2,33	7,00	5,7467	1,12048
Zeka	225	1,80	7,00	4,3129	1,18603
Etki	225	1,50	7,00	4,6622	1,17940

Tablo 8’den de görüleceği üzere katılımcıların Politik Beceri puan ortalamaları 4.50 çıkmıştır. Bu sonuca göre katılımcıların politik becerileri orta düzeydedir. Bununla birlikte katılımcıların en yüksek politik becerileri “samimi görünme” boyutunda tespit edilmiştir (Ort. = 5.74). Buna karşın katılımcıların politik becerileri arasında en düşük ortalama değer “ilişki ağı kurabilme becerisi”nde saptanmıştır (Ort. = 3.90). Bu sonuç Özdemir ve Gören’in (2016) benzer çalışmadaki sonuçlarıyla örtüşmemektedir. Söz konusu çalışmada öğretmenlerin politik beceri düzeyleri ortanın üstünde bir değer olarak bulunmuştur. Bu durum katılımcı öğretmen sayısının farklılığından kaynaklanıyor olabilir.

Demografik değişkenlere göre bulgular

Katılımcıların politik beceriye ilişkin görüşlerinin t-testi ile incelenen sonuçlarının cinsiyet, medeni durum ve eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı fark gösterip göstermediği Tablo 9’da sunulmaktadır.

Tablo 9. Cinsiyet, medeni durum ve eğitim durumu değişkenlerine göre t-testi sonuçları

Değişken	Alt Gruplar	N	Ortalama	Standart Sapma	sd	t	p
Cinsiyet	Kadın	169	4.38	.95	223	3.06	.003*
	Erkek	56	4.83	1.00			
Medeni Durum	Evli	187	4.45	1.00	223	1.49	.137
	Bekâr	38	4.71	.85			
Eğitim Durumu	Lisans	189	4.45	.97	223	1.44	.15
	Lisansüstü	36	4.71	1.02			

Tablo 9'daki veriler öğretmenlerin politik becerilerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark oluşturduğunu göstermektedir ($t = 3.06$; $p < .05$). Ortalama puanları değerlendirildiğinde erkek öğretmenlerin, kadın öğretmenlere göre istatistiksel olarak daha yüksek düzeyde politik beceriye sahip oldukları görülmektedir. Tablo 9 incelendiğinde katılımcıların politik becerilerinin medeni durum değişkenine göre de anlamlı fark göstermediği saptanmıştır ($t = 1.49$; $p > .05$). Buna göre katılımcıların medeni durumları, onların politik becerileri arasında bir farka yol açmamaktadır. Son olarak Tablo 9'dan da izlenebileceği gibi katılımcıların politik becerileri onların eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farka yol açmamaktadır ($t = 1.44$; $p > .05$). Buna göre katılımcıların lisans mezunu olmaları ile lisansüstü mezunu olmaları, onların politik becerileri üzerinde bir etki göstermemektedir.

Katılımcıların politik beceriye ilişkin görüşlerinin okul kademesine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin veriler ANOVA ile incelenmiş olup sonuçlar tablo 10'da sunulmaktadır.

Tablo 10. Okul kademesine göre ANOVA sonuçları

Alt gruplar	Ort.	sd	F	p	Farkın kaynağı
İlkokul	4.52	2-222	2.010	1.36	-- --
Ortaokul	4.59				
Lise	4.27				

Tablo 10'daki istatistiksel sonuçlardan da görüleceği üzere, katılımcıların politik becerileri onların görev yaptıkları okul kademesine göre anlamlı fark göstermemektedir ($F = 2.010$; $p > .05$). Bu sonuca göre ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenlerin politik becerileri benzer düzeydedir.

Katılımcıların politik beceriye ilişkin görüşlerinin kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığına ait görüşleri ANOVA ile incelenmiş ve sonuçlar Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11. Kıdem değişkenine göre ANOVA sonuçları

Alt gruplar	Ort.	sd	F	p	Farkın kaynağı
1-5 yıl	4.50	4-220	.279	.891	----
6-10 yıl	4.49				
11-15 yıl	4.36				
16-20 yıl	4.49				
21 yıl ve üzeri	4.59				

Tablo 11'de de görüldüğü gibi öğretmenlerin politik becerileri kıdem değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturmamaktadır. ($F = .279$; $p > .05$). Bu sonuca göre farklı kıdeme sahip öğretmenlerin politik becerileri benzer düzeydedir.

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre politik becerinin; medeni durumu, kıdem ve eğitim düzeyi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuç Özdemir ve Gören'in (2016) benzer çalışmadaki sonuçlarıyla örtüşmektedir. Söz konusu çalışmada öğretmenlerin politik beceri düzeylerinin demografik değişkenlere göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada öğretmenlerin politik becerilerinin ne düzeyde olduğu öğrenilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda Ankara ili, Mamak ilçesinde toplam on iki ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan 225 öğretmene ulaşılmış ve öğretmen görüşleri analiz edilmiştir. Analiz sonucunda öğretmenlerin politik becerilerinin orta düzeyde olduğu görülmüştür. Katılımcıların en yüksek politik becerileri "samimi görünme" boyutunda ortaya çıkarken, en düşük politik becerileri "ilişki ağı kurabilme" boyutunda görülmüştür. Cinsiyete göre değerlendirildiğinde ise erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre istatistiksel olarak daha yüksek düzeyde politik beceriye sahip oldukları görülmüştür. Bu bulgular bir bütün olarak değerlendirildiğinde literatürde yer alan önceki çalışmalarla uyumlu olduğu görülmektedir. Örneğin Taladorou ve Pashiardis (2012) yürüttükleri bir çalışmada etkili liderlik üzerindeki etmenleri sorgulamışlardır. Sözü edilen çalışmada araştırmacılar politik becerinin liderlerin etkili liderlik davranışı sergilemeleri üzerinde önemli bir etkiye sahip olduklarını saptamışlardır. Benzer şekilde Özdemir ve Gören (2016) politik becerinin öğretmenlerin psikolojik sermayeleri ile anlamlı bir ilişki içerisine olduğunu gözlemlemişlerdir.

Günümüz gerçekliği içerisinde politikleşmeyen alan yok gibidir. Öğretmenlerin kendisinde var olan politik becerileri, bu süreçteki başarı ya da başarısızlıklarının belirleyicisi gibi görülmektedir. Araştırma sonucuna göre en düşük politik becerinin "ilişki ağı kurabilme" becerisinde ortaya çıkması, örgütün girdi, çıktı ve çevre ilişkileri üzerinde etkisi tartışılması gereken bir konudur. Ayrıca erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre yüksek düzeyde politik beceriye sahip olmaları toplum, örgüt, örgüt çalışanları ve yönetici değişkenlerine göre kadına bakış açılarının yansımaları gibi görünmektedir. Bu bakış açısının da ayrıca tartışılması ve araştırılması gereken bir konu olduğu görülmektedir.

Bu araştırma ile ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan öğretmenlerin politik becerilerinin hangi düzeyde olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Öğretmenlerin politik beceri düzeylerinin cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim, çalıştığı okul türü ve mesleki kıdem değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Bu kapsamda Ankara ili Mamak ilçesindeki toplam 12 ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan 225

öğretmenin görüşüne başvurulmuştur ve ne düzeyde politik beceriye sahip oldukları sorusuna yanıt aranmıştır.

Yüksek düzeyde güvenilir (Cronbach alfa değeri 93) çıkan veri toplama aracının sonuçları analiz edildiğinde, öğretmenlerin politik beceri puan ortalamaları 4.50 çıkmıştır. Bu sonuca göre katılımcı öğretmenlerin politik becerileri orta düzeydedir. Bu sonuç Özdemir ve Gören' in (2016) benzer çalışmadaki sonuçlarıyla örtüşmemektedir. Söz konusu çalışmada öğretmenlerin politik beceri düzeyleri ortanın üstünde bir değer olarak bulunmuştur. Bu durum katılımcı öğretmen sayısının farklılığından kaynaklanıyor olabilir.

Öğretmelerin en yüksek politik becerileri "samimi görünme" boyutunda belirlenmiştir. Buna karşın katılımcıların en düşük ortalama değeri ise "ilişki ağı kurabilme Becerisi"nde ortaya çıkarılmıştır.

Ortalama puanları çıkarıldığında erkek öğretmenlerin, kadın öğretmenlere göre istatistiksel olarak daha yüksek düzeyde politik beceriye sahip oldukları görülmektedir.

Katılımcıların politik becerilerinin medeni durum değişkenine göre anlamlı bir fark göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre katılımcıların medeni durumları, onların politik becerileri arasında bir farka yol açmamaktadır.

Öğretmenlerin eğitim durumlarına göre politik becerileri anlamlı farka yol açmamaktadır. Öğretmenlerin lisans mezunu olmaları ile lisansüstü mezunu olmaları, onların politik becerileri üzerinde bir etki oluşturmamaktadır. Katılımcıların görev yaptıkları okul türü değişkenine göre politik becerileri anlamlı fark göstermemektedir. İlkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenlerin politik becerileri benzer düzeydedir.

Kıdem değişkenine göre öğretmenlerin politik becerileri anlamlı farka yol açmamaktadır. Farklı kıdeme sahip öğretmenlerin politik becerileri benzer düzeydedir.

Öneriler

Öğretmenlerin politik beceri düzeylerine yönelik yapılan bu çalışmada, politik becerinin boyutlarından biri olan ilişki ağı kurabilme becerisinin en düşük çıkması düşündürücüdür. Bu aynı zamanda örgütün ve çevrenin yüksek beklentisini karşılayacak olan öğretmenlerin, örgütüyle ve çevreyle iletişiminin de zayıflığı anlamına gelmektedir.

Katılımcı öğretmenlerin politik becerilerinin orta düzeyde çıkması da, yüksek beceri isteyen ve politik becerinin boyutlarının tamamında üst düzeyde beceri sergilemesi beklenen öğretmenler açısından düşündürücüdür.

Katılımcı sayısına oranla daha az olan erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre daha yüksek politik beceriye sahip olmaları ayrıca araştırılması gereken bir konudur. Öğretmenlerin politik becerilerinin ortaya çıkartılmasına yönelik bu çalışmadan çıkan sonuçlara göre şunlar önerilebilir:

1. Öğretmenlerin orta düzeyde çıkan politik becerilerinin artırılması için hizmet içi eğitim düzenlenmesi
2. Politik becerinin boyutlarından ilişki ağı kurabilme becerisinin en düşük çıkma nedenlerinin araştırılması ve bu alanda akademik çalışmaların yapılması
3. Erkek öğretmenlere göre daha az politik becerilere sahip olan kadın öğretmenlerin bu durumlarını incelemeye yönelik akademik çalışmalar yürütülmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Ahearn, K. K., Ferris, G. R., Hochwarter, W. A., Douglas, C., & Ammeter, A. P. (2004). Leader political skill and team performance. *Journal of Management*, 30, 309-327.
- Atay, S. (2010). Geliştirilebilir yönetim becerisi: Teorik ve ampirik yönleriyle "politik yeti". *Amme İdaresi Dergisi*, 43(2), 65-80.
- Balcı, A. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeleri*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Blass, F. R. ve Ferris, G. R. (2007). Leader reputation: The role of mentoring, political skill, contextual learning, and adaptation. *Human Resource Management*, 46(1), 5-19.
- Byrne, B. M. Ve Campbell T. L. (1999). Cross-cultural comparisons and the presumption of equivalent measurement and theoretical structure: a look beneath the surface. *Journal of Cross Cultural Psychology*, 30, 555-574.
- Chitty, K. K. (2001). *Professional nursing- concepts & challenges*, Third Ed., Philadelphia, W.B. Saunders, 529-547.
- Cingöz, A. (2013). Politik yetenekler ve öz-yönlendirmenin (kendini kurgulamanın) algılanan kariyer başarısı üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 13(26), 153-179.
- Çam, E. (1975). *Siyaset Bilimine Giriş*. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Douglas, C., ve Ammeter, A. P. (2004). An examination of leader political skill and its effect on ratings of leader effectiveness. *The Leadership Quarterly*, 15, 537-550.
- Drory, A., Vigoda-Gadot, E. (2010). Organizational Politics and Human Resource Management: A Typology and the Israeli Experience, *Human Resource Management Review*, (20), 194-202.
- Ferris, G. R., Treadway, D. C., Kolodinsky, R. W., Hochwarter, W. A., Kacmar, C. J., Douglas, C., Frink, D. D. (2005). Development and Validation of the Political Skill Inventory, *Journal of Management*, (31), 126-152.
- Ferris, Gerald R, - Treadway, Darren C. Perrewe', Pamela L. Douglas, Cesar – Lux, S. (2007), "Political Skill in Organizations", *Journal of Management*, Vol. 33, No. 3, P. 290-320.
- Glazer. G. (1999). The policy and politics of continued competence. *Nursing World, Online Journal of Issues in Nursing..* <http://www.nursingworld.org/ojin/tpclg/leg-8t.htm>

- Jina, S. Y. (2002). Teacher characteristics as predictors of teacher-student relationships: Stress, negative affect, and self-efficacy. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 30(5), 485-493.
- Kaptan, S. (1973). *Bilimsel Araştırma Teknikleri*. Ankara: Rehber Yayınevi.
- Karasar, N. (2004). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling* (2nd ed.). New York: Guilford Press.
- Özdemir, M. ve Gören, S. Ç. (2015). Politik Beceri Envanterinin Eğitim Örgütlerinde Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışmaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* 21(4): 521-536. Ankara: Pegem Yayınları.
- Özdemir, M. ve Gören, S. Ç. (2016). Politik beceri ve psikolojik sermaye arasındaki ilişkinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 31(2), 333-345.
- Riggio, E. R. (2014). *Endüstri Psikolojisine Giriş* (Çev. Belkıs Özkara). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Robbins, S. P. ve Judge, T. A. (2013). *Organizational Behavior*.(15. Edition). NJ: Prentice Hall Inc.
- Robbins, S.P. (2001). *Organizational Behavior*, Upper Saddle River, N J.,PrenticeHall.
- Taliadorou, N., ve Pashiardis, P. (2012). Examining the relationship of emotional intelligence and political skill with effective educational leadership styles. Retrieved from <http://www.icsei.net/icsei2011/Full%20Papers/0030.pdf>
- Treadway, D. C., Ferris, G. R., Duke, A. B., Adams, G. L., ve Thatcher, J. B. (2007). The moderating role of subordinate political skill on supervisors' impressions of subordinate ingratiation and ratings of subordinate interpersonal facilitation. *Journal of Applied Psychology*, 92, 848-855.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.Yazarın Soyadı, Yazarın Adının Baş Harfleri. (Yıl). Kitabın adı italik ve ilk harften sonra (özel adlar dışında) bütünüyle küçük şekilde. Baskı Yeri: Yayınevi.